

EKSAMEN I
JU 901 GJELDSRÅDGIVNING FOR PRIVATPERSONER

11. mai 2005 kl. 09.00 – 13.00

Tillatte hjelpemidler:

Lovhefte, ukommenterte lovsamlinger, særtrykk av lover og forskrifter

Oppgavesettet består av i alt 4 sider med 5 spørsmål som alle skal drøftes og besvares.

Jan Johansen (35 år) levde et normalt og godt familieliv sammen med ektefellen Anne (34 år) og to mindreårige barn. De bodde i et rekkehus Jan og Anne hadde kjøpt sammen etter at de giftet seg for syv år siden. Anne hadde grunnbokshjemmel til boligen. Boliglånet var nedbetalt til kr. 500.000, og månedlige terminbetalinger var kr. 5.000. Etter planen ville lånet være nedbetalt om 10 år. Omsetningsverdien til boligen nå var kr. 750.000.

Jan arbeidet som fritidsleder i Lillevik kommune. Anne var lærer i grunnskolen og arbeidet delt stilling. Samlet hadde de en netto årsinntekt på kr. 300.000 fordelt med kr. 150.000 på hver av ektefellene. Økonomisk greide familien seg rimelig bra, men de hadde heller ikke penger til overs.

Jan hadde arvet en hytte fra en eldre tante. Hytta lå på fjellet i Storevik kommune.

Jan ble oppsøkt av en kamerat som foreslo at de skulle kjøpe aksjer i Octopus AS, et selskap i it – bransjen som var i ferd med å utvikle en programvare som skulle brukes i forbindelse med gjenvinning av gods / last som ble mistet under sjøtransport. Selskapet hadde enda ikke tjent penger. Men etter omtalen i media ville selskapet om kort tid være ferdig med utviklingen av programvaren. Etter det som kunne leses i avisen, ville flere store rederier være interessert i å kjøpe systemet som var under utvikling av Octopus AS. Det var ventet at Octopus AS ville bli en "børsvinner" i løpet av de neste år.

Jan var normalt en forsiktig person, men han lot seg friste av kameraten. I Lillevik bank fikk Jan låne kr. 500.000 mot pant i hytta. Banken var innforstått med at lånet skulle brukes til kjøp av aksjer i Octopus AS. Lånet skulle ha en løpetid på ett år. Deretter skulle lånet tilbakebetales i sin helhet. Tilbakebetalingen skulle finansieres gjennom salg av aksjene. Det var ventet at aksjene på det tidspunkt hadde steget så mye i verdi at Jan ville sitte igjen med en god del aksjer etter tilbakebetalingen.

Jan kjøpte aksjer i Octopus AS. Han fortalte ingenting til Anne om låneopptaket og aksjekjøpet.

Selskapet utviklet seg ikke som ventet. Ett år etter Jans investering var selskapet verdiløst og all aktivitet nedlagt. Da banken krevde innfrielse av lånet, kunne Jan ikke betale. Banken begjærte da tvangsdekning i hytta. Det var slik Anne ble kjent med låneopptaket. Jan ville ikke si hva lånet var brukt til. Anne henvendte seg da til banken og krevde opplyst hvor stort lån Jan hadde tatt opp, og hva lånet var brukt til. Banken nektet å opplyse noe om låneopptaket med den begrunnelse at banken hadde taushetsplikt.

Spørsmål 1.

Drøft og ta standpunkt til om Anne har krav på at banken gir opplysninger om størrelsen av lånet Jan har tatt opp, og hva lånet er brukt til?

Da Jan ikke kunne betale noen del av lånet, begjærte banken tvangsdekning i hytta. Tvangssalget utbrakte ikke mer enn kr. 250.000. Med renter og gebyrer var det fortsatt til rest kr. 275.000 av aksjelånet. Banken begjærte gjennom namsmannen utlegg i den felles bolig til sikring av lånet. Jan hevdet at det ikke var anledning til å ta utlegg i boligen siden Anne hadde grunnbokshjemmel. Banken mente at Jan måtte regnes for å være eier av en ideell halvdel av boligen, og at det kunne tas utlegg i denne del.

Spørsmål 2.

Drøft og ta standpunkt til om det kan tas utlegg i boligen til sikring av bankens lån.

Forutsett at det ble tatt utlegg i boligen.

Både Jan og Anne var fortvilet over det som hadde skjedd. Anne var også skuffet over at Jan ikke hadde fortalt åpent om problemene som hadde oppstått. Det endte med at Anne tok barna og reiste hjem til sine foreldre.

For å "glemme" det som hadde skjedd, ble Jan med en kamerat "på byen". Han drakk litt for mye. Dels som følge av alkohol og dels som følge av mental ubalanse, oppsto en krangel med et par andre menn. Dette utviklet seg til et slagsmål, og mange mennesker samlet seg rundt "tumultene". Noen av disse var ungdommer som Jan jevnlig traff i sitt arbeid som fritidsleder. Politiet ble omsider tilkalt, og det hele ble oppløst. Da hadde Jan fått slått ut en tann og var

temmelig oppskrapet i ansiktet. I Lillevik kommune ble det praktisert forlenget egenmeldingsperiode ved sykdom. Jan meldte seg syk i to uker som følge av skadene.

Det ble etter hvert kjent i Lillevik kommune hva som hadde skjedd. Kommunens ledelse mente at Jans oppførsel var uforenelig med hans arbeid som fritidsleder. Han ble oppsagt fra arbeidet. Som følge av oppsigelsen mistet han også i en periode på 8 uker retten til dagpenger etter folketrygdloven. Dette førte til at han ikke hadde inntekt til å dekke utgifter til livsopphold. Heller ikke hadde han mulighet til å betjene boliglånet. Han oppsøkte derfor sosialkontoret og søkte økonomisk stønad til livsopphold. Saksbehandleren mente at han ikke hadde rett til stønad fordi Jan selv var skyld i problemene som hadde oppstått. Under enhver omstendighet mente saksbehandleren at Jan ikke hadde rett til stønad til dekning av renter / avdrag på boliglånet.

Spørsmål 3.

- a. Drøft og ta standpunkt til om søknad om økonomisk stønad kan avslås med den begrunnelse at Jan selv kan bebreides for de problemer som har oppstått.
- b. I tilfellet Jan har rett til støtte; drøft og ta standpunkt til om Jan har rett til stønad til livsopphold og / eller stønad til dekning av renter / avdrag på boliglån

Etter hvert ble forholdene mellom Jan og Anne bedre, og hun flyttet tilbake til Lillevik. Anne opptok arbeidet som lærer i delt stilling, og Jan tok det arbeidet som bød seg. Gjennom ulike strøjobber tjente han – omregnet til årslønn – netto kr. 100.000. Med en samlet nettoinntekt (medregnet barnetrygd) på kr. 250.000 greide ikke familien å dekke de løpende utgifter til livsopphold, boutgifter og renter / avdrag på resten av aksjelånet.

Jan tok kontakt med den kommunale gjeldsrådgiver. Han mente at banken hadde plikt til å ettergi den resterende del av lånet til kjøp av aksjer. Gjeldsrådgiver mente at lånet aldri burde vært gitt. Under enhver omstendighet – mente han - burde banken ha rådet Jan fra å ta opp lånet. Banken ville ikke ettergi noen del av lånet.

Spørsmål 4.

Drøft og ta standpunkt til om banken har plikt til å ettergi helt eller delvis lånet til kjøp av aksjer.

Gjeldsrådgiver mente også at Jan burde søke gjeldsforhandlinger etter gjeldsordningsloven. I tillegg til utgifter til boliglån og livsopphold krevde banken kr. 3.000 til pr. måned til dekning av den resterende del av aksjelånet. Familien hadde også utgifter til barnehage (kr. 3.000 pr måned) og til bilhold (kr. 1.000 pr måned). Bilen var nødvendig for at begge ektefellene kunne arbeide samtidig som barna daglig måtte kjøres til og fra barnehage.

Spørsmål 5.

Drøft og ta standpunkt til om Jan har rett til å få åpnet gjeldsforhandlinger etter gjeldsordningsloven.

.....

Lykke til!